

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wekál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéirátok nem adának vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilttér sora 18 kr.

Vármegyék közgyűlése.

Folyó hó 27-én rendkívüli közgyűlésre gyűltek össze a vármegye közönségének képviselői b. Kemény Kálmán főispán elnöke alatt, hogy elhatározzák, miszerint Ő Felsége koronázási jubileuma alkalmával az üdvözlő feliraton kívül küldöttség által is kifejezik hódolatukat. Mielőtt azonban erre tért volna a gyűlés, főispán úr megfogalmazta a Török Bertalan főjegyző által szerkesztett üdvözlő feliratot, mely díszes kötésben fog a főispán ur által felterjesztetni. Azután pedig ugyancsak a főispán ur ajánlata nyomán elhatározta, hogy a küldöttségben leendő részvételre felkéri Lónhart Ferencz püspök és Vancsa János érsek Ő Exciáciát; a vármegyék kerületén megválasztott hét országgyűlési képviselőt. Csató János alispánt, Török Bertalan főjegyzőt, gr. Teleky Domokos, gr. Teleky Árvéd, gr. Teleky Károly, Zeyk Gábor, b. Kemény Géza, Barcsai Gábor, Batta Bertalan, Pogány János, Szalánczy Lőrincz, Fabián Sándor és Moldován kanonok, Novák Ferencz, Kovács Gyula törv. hat. biz. tagok. Kimondotta egyszersmind, hogy a kik még ezen küldöttséghez csatlakozni kívánnak, azok június 5-ig a küldöttség vezetője b. Kemény Kálmán főispán urnál jelentkezzenek.

Együttal határozatba ment, miszerint az egyházak főpásztorai felkérésenek, hogy június hó 8-án minden egyházközségben az ünnepélyes isteni tisztelet megtartása iránt intézkedni méltóztatassanak. A gyűlés további folyamában kegyeletének áldozott a közgyűlés, mely részvétét fejezve ki Baross Gábor miniszter, Klapka György tábornok és gr. Teleki Sándor ezredes — utóbbi vármegyénk egyik birtokosa — elhunytá felett.

Egy észrevétel a nagyenyedi regále ügyében.

Pár héttel ezelőt jelent meg: „Nagy-Enyed rendezett tanácsu város polgármesterének évi jelentése az 1891. évről.“ Ezen jelentésnek „A képviselő testület fontosabb határozatai“ című részét mindjárt kezdő sorokban szó nélkül nem hagyhatom, a mennyiben nagyon is rászórol a helyreigazítás és felvilágosításra.

Kezdődik pedig az említett rész a következőképen: „Igen fontos közgyűlés tartott február 6-án, midőn a

kiküldött bizottság jelentést tett arról, hogy a kormány az 1888. évi 36. t. c. alapján a Nagy-Enyed városban gyakorolt összes kocsmaregale jogot 320,267 frt 84 krban egyezségileg megváltotta.“ Következik, erre a polgármesteri megjegyzés emigy: „Ezen vagyon tulajdonjogának törvényes megállapítása a városban véglegesen megoldva sohasem volt, csak időközi intézkedések és egyezségekkel szabályoztatott a mindennapi megélhetés céljából és az iratok tanúsága szerint valahányszor bármely alakban felszínre került, a városban mindig elkeseredett harc keretében annak birtoklása, hasznosítása és tulajdonjoga felett.“

E megjegyzés tartalma nem felel meg egészen a valóságnak. Mert a tulajdonjog kérdése meg volt oldva már századokkal ezelőt a fejedelmektől nyert adomány levelekben.

Ezek szerint ugyanis Nagy-Enyed városában a kebeles polgárok kivül csak a nemes erkölcsi testületeknek volt a rendes korlátok között szabad italmérési joguk. Igaz, hogy egyesek akárhányszor követtek el visszaéléseket, de azok mindannyiszor visszaszorítottak a rendes korlátok közé. Ily visszaélést követett el pl. a Bethlen Kollegium is, midőn a „Két hattyúhoz“ c. szállodán kívül a negyvenes években felállította a „Sisak“ vendéglőt, mit a polgárság az iskola, mint a nemzeti művelődés egyik eszközlője iránti kegyeletről eltúrt; — de mit tesz most a Kollegium? Az egész kártalanítási összeget magának követeli. Bizony ennél alaptalanabb keresete a Bethlen Kollegiumnak még elvesztett „kérdései pere“ s a regale-kártalanítási szelvények tökéltetését meggátolni szándékolt keresete sem volt.

Sokszor elgondolkoztam afelleit, hogy mint ringathatják magukat a Kollegium gazdaságát vezető tanárai ily teljesülhetetlen reményben. Azon gondolatra jutottam, hogy az illető tanár uraknak, mint általában a papi embereknek rendszeren elvonattnak nézeteik vannak a törvények felől s innen származik, hogy nem fér meg fejökben azon tény, miszerint Bethlen Gábor Nagy-Enyeden földesuri italmérési joggal sohasem birt. Pedig Bethlen Gábor adománylevelében tisztán megírja, hogy mit hagy az általa alapított, akkor még Gyulafehérvárt levő iskolának, de italmérési jogról abban nem rendelkezik. Midőn eszembe jut a t. tanár urak azon elenvetése hogy az italmérési jog bennfoglaltatik a hagyománylevelél azon tételében, hogy „adja Enyedet“: magam előtt látom a szalmazsálhoz kap-

odó vízbefutót. Hiszen, ha Bethlen Gábornak, a nagy alapító fejedelemnek, csak hét szilváfája lett volna, akkor is lehetett volna ilyen totum pro parte-féle stilistikai kifejezéssel.

Hogy pedig 1861-ben a polgárság az évenként befolyó szeszhaszonbérből $\frac{1}{4}$ -od részt önként felajánlott a Bethlen-főiskolának (természetesen csak a bérlet tartamáig), ezen ajánlatot is csak az iskola iránti kegyeletről s az iskola akkori zilált anyagi viszonyaira való tekintetből történt s nem miatha a collegiumnak törvényesen leszármaztatható joga volna az $\frac{1}{4}$ -od részhez. S bizonyára ha törvényesen megillető joga lett volna hozzá a Bethlen-főtanodának, a bérletkiadások alkalmával ezen jogát ellenörkődési uton kellett volna érvényesítenie mindannyiszor, amde 25 éven keresztül ilyenmő jogot érvényesíteni meg sem kísérelte.

A polgármesteri jelentés következő pontjára pedig, mely így szól: „A megoldás most is törvényes per útjára tereltetett, a meunyiben a polgárság egy része arányosítási keresettel járult a törvényszék elé, holott arányosításnak csak urbéres községekben van helye, Nagy-Enyed pedig soha urbéres község nem volt; a helybeli Bethlen-főiskola pedig a 320,267 frt 84 kr regale-váltásért, mely okokból ezen perek törvényes eldöntésének elébe vágni nem akarok s éppen ezért csak annyit jegyzek meg, hogy fenn hivatolt közgyűlés 6. jkvi. szám alatt hozott határozatával sem a polgárságnak, sem a Bethlen-főtanodának a gyakorlaton és egyezségekben nevezett jogait nem confiscálta“, — ezen pontra nézve észrevételem csak az, hogy arányosításnak mindent, hol jogi kérdés forog fenn, egyaránt helye van, mint a hogy a nagyméltóságú Curia 'y értelemben szóló újabb döntvényei is tanuskodhatnak állításom mellett.

De kérdem már: vajjon azt határozta volna a képviselői közgyűlés, hogy nem confiscálja a polgárság jogait s nem egyebet? Igenis, határozott egyebet és pedig elég fontosat arra, hogy „A képviselő testület fontosabb határozatai“-ban, a maga egész terjedelmében helyet kapjon. A hét pontból álló határozat első és legfontosabb pontja nemcsak, hogy jog- confiscálásról nem beszél, de egész határozottan és tisztán kimondja, hogy: „A fennálló és főleg régi hazai törvényeink szerint a bor-, szesz- és pálinka regale-jog Nagyenyed városában a városi törzspol-

TÁRCZA.

Pünkösöd előtt.

A sirókért, a szenvedőkért
Fáradt szemem könnyel telik . .
Szívembe küldi jajtását,
Fájó panaszát mindenik.
Megreszket ajkam . . Halk fohásza
Keresi titkon az eget . .
Jövel, jövel Szentlélek-Isten!
Hozz nekünk boldog ünnepet!

Kit küzdelembé hit a végzet,
S a nagy csatában elbukott;
Kit bős igézet üldöz egyre,
És nincs egy perce sem nyugodt:
Epedve vár vigasztalásra,
Lelkén ringatja képedet . . .
Jövel, jövel, Szentlélek-Isten,
Hozz rája boldog ünnepet!

Fut messze a föld bujdosója,
A bűn jegyével homlokán;
Lelkén sötét emlékek átka
Viharzik föl az éjszakán.
Oh, sirja már régen megásva!
Pihenni térne! . . . Nem lehet! . . .
Jövel, jövel Szentlélek Isten,
Hozz rája boldog ünnepet!

Oh, millióknak szenvedése
Egy hó imába olvad át!
Megtört szíveknek vágya hívja
Vigasztalásnak hajnalát.

Erőtlen agg, bus özvegy, árva,
Hajótörött — kétségbeesett . . .
Jövel, jövel, Szentlélek-Isten,
Hozz rája boldog ünnepet!

Megreszket ajkam . . Gyászos emlék
Száll átsuhavva lelkemen;
Ma már futó felhő, — de egykor
Minden paránya fájt nekem . . .
És azt is, azt is megbocsátva —
Takargatom a sebhelyet . . .
Jövel, jövel, Szentlélek-Isten,
Hozz nekünk boldog ünnepet!

De hallga! . . . Ott a messzeségben
Lánc csördülése sir felém!
Igába görnyedt népek ajkán
A végvonalást látom én . . .
Oh, jöjj! . . . S ha lelsz még rab hazára,
És látsz hanyatló nemzetet:
Vigasztaló Szentlélek-Isten!
Hozz rája boldog ünnepet!

Szabó Jenő.

Ausztrália felé.

— Kivonat uti naplóból. —

Fenichel Sámueltól.

Egy légi dráma a sik tengeren.

Mult év dec. 14-ike hétfő nap volt. Hajónk, a Glasgovi (anglia) „Deneavónsá“, kbb.Borneo sziget előtt haladhatott Singapore (angol India) és Uj-Guineai útján.

A tenger tükör-simasa part messzi körvonalai alig látszottak. Délután volt és egy néhányan az utasok közül, mind rendszeren a fedélzeten olvasással stb. töltötték el az időt. Egyszer a part felől két madár igyekszik hajónk ár-

bócait elérni. Az egyik egy szép Mhéshszbanka (Merops) a második egy csinos szabású kis ölyv.

Könnyű volt eltalálni, hogy a kis ragadozó messzi szárazról úz áldozatát. Nagy utat tehettek, mert az üldözött és üldöző nagyon elvannak fáradva, de azért az üldöző nem tágit, többször keringenek hajó körül, többször csap az ölyv áldozatára, de az óvatos banka vilámgyorsan kimenekült a veszély elől. A ragadozó kénytelen pihenni. Áldozat jelöltje örövendve röpked, míg ő is a második árbóc köteleinek egyikére száll.

De ez csak egy pár percig tart. A nyakas kegyetlen ismét fölveszi a harcot, mely nem tart soká. Egyszer sikerült, egy nem remélt pillanatba az ölyvnek áldozata husába csapni körmeit. A szerencsétlen vesze volt. Az egész jelenet mely egy pillanat műve volt, a fedélzet mellett midnyajunk szeme láttára folyt le. A ragadozókat jellemző kegyetlenséggel vágta gyilkoló esőré, az áldozat koponyájába.

S mi több, az éhség és fáradságtól gyötört győző, nem kis bámulatunkra közénk a fedélzetre telepedik és laconicus nyugalommal áldozatát szétépní kezd.

Persze ez ellen tiltakoztak. Nem maradt egyéb hátra, mint ismét a sik tengerre repülni a holt áldozattal karmai között.

Itt utólrta végső ereje, nem volt képes, hajónkkal versenyt haladni és maradozni kezdett.

Nem lévén hajónkon kívül más nyugópont, kénytelen volt áldozatát vízbe eresztetni, hogy saját veszélybe forgó életét megmentse. Képzeltető, mennyire ki volt meritve.

Össze szedve minden erejét, sikerül a már távoli hajónkat ismét elérnie. Csaknem látszólagos eszméletlenül szállt az első árbóc kifeszítet vitorlák egyikére.

Alig pihent öt percet, midőn őt is utólrta a bűntető sor keze. Egy utazó jól irányzott lövése kioltá a csak alig előbb oly keserű győzelem győzőjének életét . . .

Hodie mihi, cras tibi! . . .
(ma nekem, holnap neked.)

gárok, továbbá Nagyenyed várost s a Bethlen-főtanodát mint nemes erkölcsi személyeket illeti*.

Igazán nem tudom, miért kellett e határozatot elhalasztani s arról beszélni, hogy a képviselő testület mit nem határozott. Még azt hinné az ember, hogy ama bizonyos Bodóné esete ide is talál, ki tudvalevőleg másról beszélt, mikor a bor árát kérték.

Megköszönve a tekintetes Szerkesztő urnak, hogy észrevételeimnek helyet adni sziveskedett, maradtam teljes tisztelettel

—r.—s.

A „Rózsa rege” oratorium előadása.

Hónapok nagy és nehéz munkája, melyhez annyi szép remény volt fűzve, melyet oly kiváló lelkesedéssel és türelemmel tanított be Borsai Samu énektanító és színtály kitarással tanult be a n.-enyedi dalkör s az általa felkért női énekkar, rövid másfél óra alatt lett előadva f. hó 22-én. E másfél óra azonban kiváló gyönyört kellett s kielégítette nemesek azokat, a kik egy kis városi közönség izlését s a kis városi működők képességét kicsinyleni hajlandók voltak, hanem azokat is, a kik — a mint mondani szokták — csupa becsületből mentek el az előadásra, úgy vélvén, hogy egy szerencsétlen fiaskó látványa fogja pessimista szívüket elsomorítani, mire annál inkább számíthatnak, mert hiszen egy kitűnő tenorista és bassista, Girsik Gyula és Schreiber urak, kiknek nagy és nehéz soló szerepük volt, időközben eltávoztak városunkról és szerepeiket részben át kellett írni. A kétségkívül merésznek tetsző vállalkozás azonban reményen felül sikerült s mi úgy véljük, hogy ezzel Borsai Samu ur és a dalkör jelentékeny szolgálatot tettek, a mi teljes elismerést érdemel.

A kollegium diszterme zsufozásig megtelt közönséggel, melynek sorában ott láttuk Finály Henrik kolozsvári egyetemi tanár, tankerületi főigazgatót is, ki éppen a gimnázium vizsgálatára érkezett s a kit méltán meglepett a nem várt műlévezet. A Bethlen Gábor képe 108 ifju énekesnőre s énekesre tekinthetett alá, kik egy nagy emelvényen foglaltak helyet, hátuk mögött 42 zenésszel, kik közül 30 a 62-ik gyalogezred gy.-fehérvári kitűnő zenekarából jött át ez alkalomra. A középső helyet a soló énekesek foglalták el, köztük a legnehezebb főszerepeket dr. Farnos Árpád (Rózsa) és Will Károlyné (mesemondó) két kiváló képzettséggel bíró urhölgy vitték. Nem csekély feladta volt Szalánczy Erzsik. a.-nak (Villi királyné, mesemondó és molnárné szerepeiben), Váro Jólánának, ki meglepő precíz énekelte szép alt hangjau Mártha szerepét. Káli Albert a sirásó, Hegedűs Zsigmond a molnárné szerepét, Kovács László és Kovács Károly — és pedig igen szépen — a tenor solókat adták.

Az előadást Beethoven „Prometheusz nyitánya” vezette be, melyet a kitűnő zenekar adott elő.

Hogy az oratoriumnak mely részei tetszettek legjobban, az iránt kevés kétség maradt fenn. Mint legszövegeket kiemelhetjük dr. Farnosné „Én szegény leány vagyok” szép dalát, az imposans gyászalt, az imát orgona szerű kísérettel, a villik kardalát, a férfi kar igen hatásos pagny dalát a kiváló szép vadásztrú kísérettel, a malomdalt s a kiválóan tetszett lakodalmi dalt és utána a keringőt. Általában a karok pompásan be voltak tanítva s a kitűnő zene kísérettel nagyon szépen énekeltek. Ugy véljük azonban, hogy ily hatalmas kar még nagyobb hatást fejthetett volna ki, ha pl. az ev. ref. templomban adhatta volna elő az oratoriumot, hol kellő tér állott volna rendelkezésre.

Miután a „Rózsa rege” volt az első nagyszabású klasszikus ének és zenemű, melyet teljes egészében ily módon adtak elő városunkban, felsoroljuk a közreműködőtek névsorát, kik oly buzgalommal igyekeztek a szép siker elérésére:

Karszemélyzet: Labonez Linka, Grünfeld Sarolta, Horváth Bertha, Nagler Sarolta, Nagler Gizi, Szilágyi Iluska, Weisz Mariska, Radivó Emma, Asztalos Anna, Hintéder Matild, Sikorszky Zeffi, Bihari Etelka, Vincze Ara, Vincze Zelma, Straub Erzsik, Fekete Ida, Cserni Irén, Kodra Klára, Zsajda Emma, Zajda Adél, Székely Kata, Gerger Milla, Gerger Zelma, Török Gyöngyike, Makkai Margit, Makkai Nelli, Balogh Ilonka, Will Adél, Buda Irma, Pasztohi Ilona, Czell Lujza, Horváth Margit.

A polg. leány iskola 30 növendéke: Wóhr Róza, Szász Matild, Gerger Malvin, Tóth Irén, Elekes Ida, Gróhmann Jolán, Keresztes Róza, Kovács Mariska, Kertész Marika, Mátyás Róza, Labonez Kata, Kaba Kata, Kovács Kata, Bartha Lila, Seprényi Erzsik, Tomai Ilona, Asztalos Ilonka, Bartosok Hermin, Bihari Jolán, Folyovics Anna, Bágyi Jolán, Bisztritsány Teréz, Nuridszán Anna, Szilágyi Rózsika, Tókos Margit, Selmeczi Erzsik, Wédel Lujza, Elekes Kata, Gödri Aranka, Modl Klára.

Férfiak: Király Miklós, Rákosi Bálint, Fogarasi Albert, Molnár József, Dravetzky Gusztáv, Lázár István, Jancsó Vilmos, Takács Károly, Demes Péter, Tunyogi János, Dohi Béla, Simon Dezső, Bihari Béla, Péterfi Ferencz, Kiss Géza, Bihari István, Lőrincz János, Málnási Lajos,

Málnási Domokos, Danes Mózes, Fogarasi Béla, Orbay Lajos, Ujvári Imre, Tóthfalusi József, Baczó Mózes, Nagy Mózes, Gönczi Samu, Erdélyi Béla, Örtel János, Kertész József, Szűcs János, Visky Dezső, Bitó György, Péter Antal, Péter Viktor, Felméri Sándor, Nagy Albert.

Zenészek: Dr. Farnos Árpád, Weinrich Frigyes, Orosz Virgil, Grün József, Sobor József, Eckstein Lajos, Lázár Ottó, Straub János, Nádory Vilmos, Kovács Dezső, Wermescher Viktor, Lenk Lajos.

Végül pedig elismeréssel kell felemlitenünk a szöveg szép fordítását Váro Ferencz tanár úrtól, mely a közönségnek is lényeges szolgálatot tett az előadás megérthetőségében.

—n.

Belsőügyi miniszteri rendelet a városok és községek regale kártalanítása kamatfajának felvétele körül követendő eljárásról.

35.764 szám.

IV.—7.

Körrendelet — valamennyi törvényhatóságnak.

A m. kir. pénzügyminiszter ur folyó évi május hó 2-án 29.497 sz. a. kelt átirata szerint a városok és községek tulajdonát képező közművelés regale kártalanítási kötvények esedékes kamatainak felvétele körül felmerült nehézségek elhárítása tekintetéből az ereszben követendő eljárás egyöntetű szabályozása válna kívánatosnak, kijelentem, miszerint a szóban levő kamatok törvényhatósági és rendezett tanácsú városokban a pénztárnok és ellenőr által kiállított és a polgármester által láttamozott szabályszerű elismervény alapján fognak kifizettetni. A nagy- és kis községekben pedig az elismervény kiállítása és a pénz felvétele, ott hol pénztárnok van, ennek, különben a községi bíró feladatát képezi; az elismervény előbbi esetben a községi bíró, mindkét esetben pedig a községi vagy körjegyző által lesz láttamozandó. A mennyiben pedig valamely város vagy község kivételesen még magát a kötvényt sem vette volna kézhez, — annak nyugtáztatására és felvételére a törvényhatósági joggal bíró és rendezett tanácsú városokban a polgármester, — a kis és nagy községekben az 1886. évi XXII. t. cz. 63. §-ában meghatározott eljárás lesz illetékes. Miről a törvényhatóságot tudomás, megfelelő eljárás és közhírtételt végett értesítem.

Budapest, 1892. évi május hó 12-én. A miniszter helyett: Szalavszky Gyula, s. k. államtitkár.

Vegyes hírek.

— **Dr. Kis Áron** budapesti képezési tanár s az orsz. közoktatási tanács tagja, mint a helybeli tanító képezde és az elemi s polgári iskolák megvizsgálására kiküldött miniszteri biztos több napot töltött városunkban. Megérkezése alkalmával az iskolázók és gondnokság számos tagja fogadta s itt léte alatt is a rokonszenv számos kifejezését tapasztalhatta e jeles tanférfi, ki szakavatott-ságával és kedves modorával mindenkit megtudott nyerni. Örömmel irhatjuk, hogy az iskolákban tapasztalt eredménnyel általában meg volt elégedve. Tiszteletére dr. Havas Gyula kir. tanfelügyelő, dr. Kovács Ödön theol. tanár és Kovács Gyula polgármester rendeztek banquetteket, melyeken számos meghívottnak volt alkalmuk a debreceni kitűnő ev. ref. püspök Kis Áron fiát megismerhetni. Elutazása alkalmával nagy számmal kísérték ki tisztelői az induló házhoz, azon ohajtást fejezve ki, hogy a derék férfit jövő évben ismét körünkben láthatjuk.

— **Konfirmáció ünnepély.** Lélekemelő ünnepély folyt le áldozócsütörtökön az ev. ref. templomban. 86 növendék erősített meg az ősök hitében, s lón önálló tagja az anyaszentegyháznak. Az öreg templom ez alkalomra ünnepi díszítéssel. Cserlevelekből font girlandok, a május ékes virágai közt koszorúk, koronák; s a karzatról lengő lobogók emelték a külső díszet.

Iuvokáció után a főiskolai zenekar adta elő Wagnernek egy remekét, melynek hallatára felsőbb régiókba képzeli magát az ember. Ezt követte a theol. dalkar megkapó szép éneke, melynek elhangozásával Elekes László mondott szép alkalmi imát. Ima után a polgári leányiskola adott elő egy gyönyörű éneket, majd Elekes László intézett a konfirmált növendékekhez beszédet a predikátoros könyv azon igéje alapján: „Adjad, szerelmes gyermekem, énnekem a te szívedet!”

Az utóma elhangoztával Szilágyi Farkas első pap lépett a szószékbe s rövid beszéd után kikérdte a választás főbb tételéből a növendékeket. Mikor a növendékek az apostoli hírfomat elmondották, részesültek életökben először az urvasora szentségében. Az urvasorát tiszt. Szilágyi Farkas helybeli és Lőrincz János szásznyiresi pap szolgáltatták ki. Miután a növendékek mindnyájan részesültek Jézus halálának jegyeiben, Barde Sándor theol. tanár, helyettes lelkész mondott gyönyörű beszédet egy a növendékekhez mint a közönséghez. Ezután a gyülekezet éneke zengett fel, mely után a lélekemelő, magasztos ünnepély véget ért s a szorongásig összezsúfolt közönség szerteoszlott.

r.

— **A róm. kath. egyházban működő női dalkör** még csak vasárnap és kedden fog énekelni a veesernyén. Oly művészi és megható egyházi énekeket és oly szépen adnak elő, hogy állandó szervezése valóban óhajtható.

— **Szintársulat** érkezett városunkba, melynek direktora Tóvölgyi Vitályos Béla. Csütörtökön tartották meg a bemutatkozó előadást, mely iránt azonban a közönség olyan rideg közönyt tanusított, melynek csaknem megütöztött az ember. N.-enyed város közönsége lelkesedéssel szokott viselkedni a művészetek iránt, sőt még a menaszériásokat sem hagyja éhen halni. Csak a szegény színészekről tagadná meg támogatását? Reméljük, hogy a most megjelent társulat ezutáni előadásait nem fogja kongó falaknak tartani, annyival is inkább; minthogy a bemutatkozó előadás, Karczag Vilmos „A Híves” c. színműve tisztességes sikert aratott. A társulat tagjai megállják helyüket s a képességük ahhoz, hogy a közönségnek egy-két jó estét szerezzenek. Azért ajánljuk őket a közönség kegyes pártfogásába.

— **A Bethlen főiskola segélye.** Az ev. ref. egyetemes konvent május 26-iki ülésén az iskolügyi-bizottság javasolta, hogy a nagyenyedi Bethlen főiskolának a már régebben megígért egyszersmindenkori 30 ezer forintnyi segély, valamint a téli tornacsarnok építésére szükséges 11,347 frtni összeg kiutolványoztassék, mely ajánlatot a konvent helyben hagyólag vett tudomásul. Ezt újságolja a Nemzet. A mi értesülésünk szerint ez ügy aligha nyert ily örvéndetes megoldást, mivel a konvent maga ily célra ily tetemes összegekkel nem rendelkezik, s így a konvent határozat valószínűleg úgy szól, hogy a kultuszminiszter ezen általa már kilátásba helyezett segélynek kintalványozására, vagy talán a közsegelőirányzatba való felvételére felkéressék.

— **Próba-permetezés.** A folyó hó 24-re hirdetett próba-permetezés a borongós idő dacára élénk érdeklődés mellett tartatott meg. Morágyi István igazgató először is a különböző oldatok készítés módját mutatta be. Azután a közeli szőlőbe ment ki az érdeklődő gazdaközönség, hol a vincelérnövéndékek bemutatják a permetezés menetét kéznél levő 1. Eclair. 2. Ausria. 3. Iehozola és 4. Muschinek féle permetezővel. Legjobb munkát végzett az 1. és 2. szám alatti, melyekből azonnal megrendelések is történtek. A 3. és 4. működése nem volt kielégítő. A 4. alatti Muschinek-féle csak 18 frtba kerülő Muschinek-féle budapesti gyártmányról későbbi kipróbáláskor kiderült, hogy látszólag rossz működésének a géprészek hibás összeállítása volt az oka. Ez is elég jól működik, egyedüli hibája az, hogy tartalva plehből készült, s így meglehet, hogy van olyan tartású mint a csinosabb kiállítású 1. és 2. — de kisebb szőlő birtokok ¼—1 hold szőlőjét evel is elég jól megpermetezheti, s ha használat után mindenkor kitakarítja, valószínűleg több évig beérheti vele.

— **Zoltán Istvánné szül. Medgyesi Károlina** meghalt f. hó 27-én. Egyszerű, csendes, jó öreg asszony volt, kinek öröme gyermekeiben s unokáiban telt. Aki a vékony, gyöngye asszonyt látta, nem hitte, hogy ez a derék nő a szabadság harcban vitéz honvéd volt, a 75-ik honvéd zászlóalj tizedese, ki számos csatában vett részt. Dévánál tette le a fegyvert, s ekkor fogságba került. A gy. fehérvári sánc börtönökből menekült meg úgy, hogy egy ismerőse női ruhákat csempészett be. Temetése vasárnap délután lesz a vármegyeházi lakásáról. Bizonyára ott lesznek még élő honvéd társai s mindazok, kiknek becsülését birta. Nyugodjék csendesen!

— **Értesítés.** A helybeli iparos ifjuság önképző és betegsegélyző egylete, f. évi május hó 29-ére hirdetett közgyűlése bizonyos okok miatt elhalasztatik.

A választmány.

— **Nyári mulatság.** A nagyenyedi iparos ifjuság önképző és betegsegélyző egylet saját pénztára javára f. 1892. év, június hó 6-án a sétátérén, zártkörű nyári mulatságot rendez. Kezdeté d. u. 4 órakor, három tarack-lövés jelzéssel. — Kedvezőtlen idő esetén közelebbi vasárnap tartatik meg. — Belépti díj: személyenként 50 kr, három tagból álló családjegy 1 frt 20 kr, azon felül családtagok személyenként 40 kr. — Felülfizetések köszönettel fogadottnak és hirlapilag nyugtáztatnak. — Jegyek előre válthatók Hóza és Tüzes urak kereskedésében és a pénztárnál.

— **A zalatnai kereskedő ifjuság** folyó év és hó 15-én a helybeli „Jótevény nő-egylet” javára fényes és igen jól sikerült tavaszi táncmulatságot rendezett, Slafkovits István ur kertjében. A táncterem földszintes díszes teretére vált a rendezőségnek s különösen Bogdán Lajos ur fáradhatlan buzgalmanak. A mulatság a „Jótevény nő-egylet” javára 34 frt 25 krt jövedelmezett. Wenetschek Mihályné mint a „Jótevény nő-egylet” elnöknője.

— **A békés-esabai 30 elítélt lázadó** közül 3 magyarul jól beszélő tót munkás a helybeli fegyházba érkezett. Jelenleg sincsenek tisztában az eszmékkel, mikkel lázadásra bírták őket. A miniszteriumtól jött valami, mit a szolgabíró nem akart nekik kiadni, de nem tudják, hogy az a munkás egyleti „alapszabály” lett volna, mely tényleg nem is erősített meg a miniszterium által. Továbbá arról láttották őket, hogy az utadó, a csabai bank

ból elskit három fe erőteljes tabbak a szegény — lamvasut 1-én Her lön vona Baziástól és külön Herkules ellátással lamint id 40 frt. V a jegy 2 vonattal, a menetj

Jell

Az kat írják Sol gróf Tele tozott. G bizonyítá derogál. édesatyja dolkozási esemény Mihályna

Sz

élt, abba volt a n ban s k sággal h ceg öreg Me saság” terjedő sok” tár gal az é fehérré lehetett jára, a lottak az évek sul

Os fogékony cinikus mikhez az évek

Je lemezni landor s középkor a meleg véhez fo zsidó volt portékát trák-ném Gö dés.” so tak nek szertartá fesztelen a kivél bemutat latkozot voltam k ugyan n vad gróf Pé tett el E kész vol liskájáv teket, az maga is meghall „Ha elő tengeren kontemp „T lattat és Damjani

Je vét az, volt sz

ből elikkasztott pénzek pótlására vettett volna ki. Mindhárom fegyenc családos és 2—3 évre vannak elítélve, erőteljes ifju emberek. A mi szociálistáink sem tájékozottabbak azon kérdések felől, melyekkel igazgatnak, mint a szegény tót munkások.

— **Kirándulás a Herkules fürdőbe** a m. kir. államvasutak Budapest városi menetjegy irodája június hó 1-én Herkules fürdőbe kirándulást rendez. Az utazás külön vonattal történik Budapestről Baziásig, külön gőzhajón Baziástól Orsováig, Adakaleh megtekintésével a vaskapuig és külön vonattal Orsovától Herkules fürdőig. Tartozkodás Herkules fürdőben 2 és fél napig. Részvételi díjjak teljes ellátással utközben, a gőzhajón és Herkules fürdőben valamint ideértve a kocsi díjakat is. I. oszt. 50 frt, II. oszt. 40 frt. Visszatérés tetszés szerint külön vonattal, avagy a jegy 20 napi érvényén belül bármely személy szállító vonattal, tehát a gyors-vonattal is. Részletes programok a menetjegy irodában (Hungária szálloda) kaphatók.

Csarnok.

Jellemzések gr. Teleki Sándorról.

Az elhunyt ezredesről az alábbi jellemző vonásokat írják:

Sohasem írta grófnak magát, pedig édesatyja széki gróf Teleki János, a legnagyobb arisztokraták közé tartozott. Grófi nevét legfőkébb kiváltságnak tekintette annak bizonyítására, hogy a demokrata érzület a kékvérnek sem derogál. Ebben a tekintetben sokkal kevesebb volt bene édesatyja természetéből, mint tanítójának, a szabad gondolkodása miatt fogsága hurcolt s amarcius tizenötödiki események alkalmával ünnepiesen kiszabadított Tánecsi Mihálynak a nevelésből.

Számkivetésből hazajövele után többnyire Koltón élt, abban a kastélyban, a melyet Petőfinek átengedett volt a mézes hetekre. De gyakran megfordult a fővárosban s különösen Kolozsvárt, a melynek társadalmi valósággal bálványozta a piros arcu, hatyufehér szakállu, dőlceg öregot.

Mert bizony öreg volt ő már akkor. A Petőfi-társaság „Koszorújában” kevéssel azután, hogy 2 kötetre terjedő „emlékei”-ből egynehány megjelelt s az „ifju óriások” társasága tagjává választotta, elhitette ugyan a világgal az életrajzírója, hogy az ezredes csak hiúságból festi fehérre a haját meg a szakállát, de az időn már nem lehetett kifogni a tréfával. Atléta külsejű daliás szép alakjára, a melynek ellenálló képességén annyi kudarcot valótlanok az élet viszontagságai, lassan-lassan ráfeküdt az évek sulya s meggyőnyesztette.

Csak a szíve egyedül az maradt változatlanul, fiatal és fogékony. Az ő ritka humorán, csodálatos életfilozófiáján, cinikus világnézetén s mindazokon a tulajdonságokon, a mikhez a szívének is volt valami köze, nem változtatott az évek haladása soha.

Jellemezni Telekit igen nehéz, egészen hiven jellemezni szinte lehetetlen. Egyik oldalról nézve talán kalandor s a másik oldalról nézve puritán és szentimentális középkori lovag. Pedig egyik se volt. Emberszeretetének a melege egyformán sütött mindenre, a ki az ő jó szívéhez fordult. Szerette és segítette a szenvedőt — akár zsidó volt, akár oláh, akár más faj ivadéka: csak „két portékát” gyűlölt engesztelhetlenül: a jezsuitát és az osztrák-németet.

Góg, vagy a mi ezzel jár, úgynevezett „leereszkedés,” sohasem volt a föllépésében. Azzal, a kit bemutatnak neki, legott érezte, hogy tőle ugyan még csak szertartásos udvariasságot sem várhat, hanem annál több fesztelenséget enged meg neki. „Őn az első eleven gróf, a kivel beszélék” szolt hozzá Petőfi, midőn Haray Viktor bemutatta Telekinek. „Hát döglöttel beszélél-e?” — nyilatkozott meg a Teleki temperamentuma. „Az magam is voltam komédiás koromban.” — „Na cimborám, velem ugyan nem sokat nyarolt, mert magam is csak olyan vad gróf vagyok.”

Petőfivel s Haray Viktorral sok jóízű tréfát, követett el Koltón és környékén, de ha a szükség úgy hozta, kész volt komoly tetteire is. Petőfinek a kedvéért, a ki Juliskájával a koltói kastélyban akarta eltölteni a mézes heteket, az egész cselédszemélyzetet elküldötte a háztól s ő maga is máshová ment lakni. A számkivetésben azután meghallotta, hogy Petőfi eltűnése után a költő sejtelve: „Ha eldöböd az özvegyi fátolt” — valósult s mikor a tengerentúlról visszatért a koltói fészekbe, a Petőfi-párról kontemplálva így végezte sorait:

„Tiszteletteljes hódolattal, nagyrabecsüléssel, bámulattal és méltányoló elismeréssel hajlom meg — — — Damjanics János özvegye előtt.”

Jellemzi a Teleki fogyatékoság nélkül való jókedvét az, a mit egyszer Bem tábornok mondott róla. Arról volt szó, hogy Teleki és két tisztársas majd életével

fizette meg bátorságát. Mikor a grótot a tábornok mégis élve látta, felkiáltott: „Ejnye, hogy örvendek!” Erre Teleki elmosolyodott. Bem pedig faggatni kezdte: „Ugyan mit nevet ön!” — Tábornokom, válaszolt Teleki, úgy mondja azt: élünk, mintha azt kérdené: mit szeretek jobban, a sajtot-e vagy a szalonát?” — Azt szeretem önből, nevetett a tábornok, hogy mindig jó kedve van. A jókedv ragadós és példa a követésre.

Nézzé, az Incezédi Samu zászlóalj a legjobb a seregben; én Incezédi sohase láttam rossz kedvben. Ott van Nagy Pista, ha ránez az ember, nevetnie kell: és a XI. zászlóalj nevetve megy a csatába. A légiónál ott van Kratki; mikor cseh-lengyelül beszél velem, aig tudom magamat visszatartani a nevetéstől. Az irodában Kiss Sándor humora számszorta többet ér a Bauer komorságánál; mikor Bauer behozza aláírás végett az iratokat, mindig várom, hogy mondja: mementó mori! Kiss sohase jön be hozzám, mint Karthausi. Lássá, a portugál hadseregben van egy vezényszó: Cruel fas al immique! a mi azt teszi: Kegyetlen arot az ellenségnek! Ezt roham előtt vezénylik; miudeni eltorzítja az arcát, és . . . megszalad! — „Tartsa meg jó kedvét.”

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Utmutatás

a szőlőragya (peronospora viticola) ellen való védekezésére.

— Szőlő gazdáink kiváló figyelmébe! —

Bortermelésünknek — kivált a homokinak — ezen gombaellenesége júniusban és júliusban lép föl, és pusztításait augusztusban és szeptember folytatja. Ismertető jelei a következő: a peronosporás levél alsó lapja olyannak látszik, mintha cukorporral volna behintve, vagy mintha ott só virágozott volna ki, vagy dér képződött volna. Kezdetben a foltok apróbbak és rendszerint a levél főbb erezete mentében láthatók és csak későbbben olvadnak nagyobbakká vagy egy egészzé össze. A levél felső lapján pedig először sárgás, később barna — de sima — foltok láthatók a szerint, a mint a gomba fejlődése kisebb-nagyobb mértékben haladt előre.

E gomba könnyen megkülönböztethető a nemezbetegségtől (Erinosis), melyet a „Phytoptus vitis” nevű atka okoz és mely rendszerint nem veszedelmes. A nemezbetegség foltjai piszkos fehérek, maj sárgák, tömött nemezhez hasonlóak és szintén a levél alsó lapján láthatók, míg a levél felső lapján a megfelelő helyeken apró puposodások keletkeznek.

Különbözik a gomba az Óidiumtól is, mely a levél felső lapján is látható.

A peronospora viticola nyári és téli spórák által szaporodik; az előbbieket a szél szerte-szét hordozza és ha a szőlőlevél felső lapjára hullanak s itt eső vagy harmateseppbe kerülnek, 25—30 fok C. melegben tovább fejlődnek. A nyári spórák nem állanak ellen a nagyobb hidegnek, s ennek beálltával elpusztulnak, míg a téli spórák ellenben a legszigorubb telet is élő állapotban huzák ki. Tavasszal életre kelnek s folytatják pusztításukat ugy a szőlőleveleken, mint az éretlen vesszőn, a fűrt helyén, annak elágazásain, a szőlőszem kocsánján és magán a szőlőszemen iv. A gomba által megölt levél vagy elválnak a vesszőről és lehull, vagy összezsáradva a tőkén csüngve marad. A peronosporás vessző nem érik meg, télen elfagy, középső szemei elvesztik életképességüket, ily esetben a peronosporás esztendő után csak a rövid metszés ajánlható. A fűrtöt már a virágzás ideje előtt is megtámadhatja.

A peronospora pusztítása vagy közvetett az által, hogy tönkre teszi a lombzatot, veszszót s e miatt a termés meg nem érhetik, vagy közvetlen az által, hogy a fűrtöt támadja meg, mely vagy egészen lehull, vagy legalább a belőle szűrt bort teszi élvezhetetlenné.

A peronospora rohamosabban és erősebben terjed a száraz talaju szőlőkben s ez az oka annak, hogy a homoki szőlőkre annyira veszedelmes.

A peronospora ellen hathatós védekezésként szolgál a rézvegyületek, kivált a „rézgálic” (kék-gálic), mely a szőlőlevelekre hintve vagy fecskendezve és a légköri víz (és harmat) által feloldva, a levél sejtjei által felszívódik s ezeket annyira megédesíti, hogy a peronospora nem bír rajtuk áttörni. A nyári spórák pedig olyan eső- vagy harmateseppben, mely rézgálicot tartalmaz, maguk is elpusztulnak, mielőtt a levélbe hatolhatnának. A rézgálic olyan adagban, mint a permetezésnél használtatik, a bort vagy szőlőt élvezőre nézve nem veszélyes.

Védekezésül a következő réztartalmú folyadékok használtatnak.

I. A bordeaux-i keverék, melynek alkotó részei többféle arányban vegyithetők. Napjainkban rendszeren ezek az arányok szerepelnek:

- a) 100 liter víz, 2 kgm rézgálic, 2 kgm égetett méz.
- b) 100 liter víz, 3 kgm rézgálic, 3 kgm égetett méz.
- c) 100 liter víz, 4 kgm rézgálic, 4 kgm égetett méz.

Az a) alatti (kétszázalékos) keveréket akkor használjuk, mikor a baj még nem lépett fel, hanem meg akarjuk előzni. Ha az első permetezés kellő időben, május végén, megtörtént, akkor a nyár további folyamán is elég szokott lenni ez a keverés arány.

Hogyha azonban az permetezés megkésztett, s a gomba nyomai már mutatkoznak a leveleken, akkor a b) és c) alatti (3- és 4%-os) arányban keverjük össze az anyagokat.

A rézgálicot megőrjük és először kisebb mennyiségű mérsékelt meleg vízben — 1 kgm rézgálicra 3 liter vizet számítva — oldjuk fel. Egy másik edényben, pedig az oltatlan meszet oltjuk még egyszer annyi vízben. A mészoldatot célszerű finom szitán átszűrni, nehogy olyan anyag is maradjon benne, melytől a permetező készülék bedugul. Ezután a rézgálicoldatot a kellő arány szerint, nagyobb mennyiségű vízbe öntjük be és ha a mészoldat lehült, akkor folytonos kavarással, lassan hozzá keverjük a rézgálic-oldathoz (és nem fordítva). — A mészoldatnak okvetlenül le kell hűlnie, mert különben a keverék a peronosporára nézve teljesen hatástalan lesz. Ha van jó kövér, vajszerű oltott meszünk, ugy ezt is használhatjuk, csakhogy ekkor 1 kgm oltatlan méz helyett 2½ kgm oltott meszet kell alkalmaznunk.

A rézgálicot csak fa-, réz- vagy agyagedényekben oldjuk fel és annak kavarássához is szintén csak faeszközt használunk.

A kész bordeauxi keverék elállhat hosszabb ideig is, de használat előtt s általában valahányszor a fecskendőbe öntünk belőle, alaposan felkavarandó, mert éppen azok a részek, melyek a peronosporára hatnak, leülepednek.

E folyadékot a lehető legfinomabb permeteg alakjában kell a szőlőlevelek felső lapjára juttatni.

II. A szóda és rézgálic keveréke. Ennél méz helyett szódat (szénsavas nátriumot) használunk. Az az előnye, hogy nincsenek benne olyan durva részek, mint a mézkeverékben. Ha 2%-os keveréket akarunk készíteni, akkor 2 kgm rézgálicot 6 liter meleg vízben és 2½ kgm kristályos szódat 12½ liter vízben feloldunk s e két oldatot folytonos keveréssel előbb a szódaoldatot, azután a rézgálicot 80 liter vízbe öntjük, s így kapunk egy hektoliter 2%-os rézgálic oldatot. Természetes, hogy ha az első permetezés akkor történik, mikor a baj már fellépett, akkor ennél a keveréknél is több (3—4 kgm) rézgálicot és megfelelőleg több (3½—5 kgm) szódat használunk 100 liter vízre s e szerint módosítjuk a keverés arányát.

E két keverék (a bordeaux-i és az utóbb említett szódas) legcélszerűbb a borrhá feldolgozandó szőlőtermés megvédésénél.

A hol a termést fűrt, tehát esemeszőlő alakjában értékesítik, ott a következő keverékek ajánlhatók, mert különösen a bordeauxi keveréknél a permetező anyagtól látható foltok maradnak a fűrtön. A szóda és rézgálic keverékénél egyébiránt ezek a nyomok nem nagyon jelentékenyek.

III. A rézgálic és az ammóniak (szalmiakész) keveréke (Eau céleste). Ennél előbb egy „anya-oldat”-tot készítünk, ugy, hogy 1 kgm rézgálicot 3—4 liter meleg vízben a fenntebb leírt óvatossággal feloldunk. Ha a rézgyúle tökéletesen feloldódott, s az oldat nem meleg, akkor lassan, folytonos kavarással 1½ liter, vagy csak 1 liter 32 fok ammóniakot öntünk hozzá. A folyadék erre zavarodni kezd és halványkék színt vesz föl, s ha az összes ammóniak már egészen bele van öntve, a folyadéknak meg kell tisztulnia és intenzív ultramarin-kék színt fölvennie.

Ha a folyadék nem tisztul (különösen abban az esetben, ha csak 1 liter ammóniakot használtunk) akkor még több ammóniakot kell hozzá önteni, míg a tisztulás be nem következik.

Ez az anya-oldat 200 liter vízre elegendő.

IV. A jegeces azurin oldata. A jegeces azurinnak a peronospora elleni védekezéshez való alkalmazhatóságára nézve hazánkban csak a keszthelyi gazdasági tanítész szőlőjében tételt rendszeres kísérlet.

Ezen, valamint főképen Ausztriában a mult érvben tett kísérletek eredményéről szóló jelentések reményleni engedik, hogy a jegeces azurinban a szőlőmivelők a peronospora elleni védekezéshez szintén használható szer birtokába jutnak.

Az azurin, főbb alkotórészeire nézve, nem egyéb, mint „Eau céleste,” melynek vize elpárologtatott, vagyis ha a jegeces azurin vízben feloldatik. Eau céleste (a rézgálic és ammóniak keveréke) áll elő.

A jegeces azurin alkalmazását egyszerű kezelhetősége és tisztasága teszi ajánlatosá.

A jegeces azurinnal egy hektoliter vízre 200—250, esetleg 300 gramm használandó, a kisebb adag az első (praeventív, vagyis virágzás előtti) permetezésnél, a nagyobb adagok a későbbi permetezéseknél is esetben, ha a betegség erősebben lépne fel.

A jegeces azurin egy kilogramm anyagot tartalmazó dobozokban bocsátatik forgalomba. Minden dobozban öt csomag van, a melyek mindegyike 200 gramm, vagyis a legkisebb adagnak megfelelő jegeces azurint tartalmaz.

„Közérdek.”

Az oldat elkészítése végett egy csomag tartalma (200 gramm) egy hektoliter vízben feloldandó s az oldat jól megkeverendő, míg egyenletes kék színű lesz.

Ha a közép erősségű oldatot kellene alkalmazni, legcélszerűbb három csomag tartalmát (600 grammot) két és fél hektoliter (250 liter) vízben, ha pedig a legnagyobb adagnak megfelelő oldat, készítenő, három csomag tartalmát (600 grammot) két hektoliter vízben feloldani.

A jegeces azurin használatig a nedvességtől megóvandó. A permetezés csak napfényes időben teljesítendő, a mikor a szőlőlevelek már felmelegedtek.

Kívánatos, hogy a jegeces azurin hatásának különböző viszonyok közt teljesen megbízható kipróbálása végett a szőlőirtókosok az egyéb keverékek és oldatok mellett párhuzamosan ezt a szert is alkalmazzák.

V. Tiszta rézgálicoldat. Ezen oldatban 100 liter vízre fél kilogramm rézgálicot használunk, bár vannak egyesek, kik még ezt is erősnek tartják s 100 liter vízre legfeljebb 300—400 grammot vesznek.

E szernél is úgy, mint az Eau célestenél (lásd a III. pontot) egy „anyaoldat”-ot készítettünk, úgy, hogy 10 kgr. rézgálicot 50 liter vízben feloldunk. Tehát az anyaoldat minden literjében 200 gramm rézgálic van (10 kgr. : 50 = 0.2 kgr.). Ha olyan folyadékot akarunk készíteni, melyben 300 gr. rézgálic legyen, akkor 100 liter vízre az anyaoldatból másfél litert, ha pedig 400 grammot, akkor két litert veszünk.

Az utóbbi három keverék (III., IV. és V.) a legfinomabb permetezést igényli, mert ha nagyobb eszpekben hull a levélre, ez esetleg megperzselődhetik tőle.

Az itt elősorolt folyadékokat erre a célra való eszközökkel, az ugynevezett permetező gépekkel, melyek a folyadékot ugyszólván szétporlasztják, fecskendezzük a tőkékre. Igen kis szőlőkben, hol a gép nem fizetné ki magát, finom kézi seprővel is lehet dolgozni.

Sokféle permetező gép van, melyek részint tartóságukra, részint a permetezett folyadék szétporlasztására nézve egymástól különböznek. Az eddigi tapasztalatok szerint leginkább megfelelő gép a Vermorel-féle „Éclair”-permetező, mely más forrásokon kívül, a magyar mezőgazdák szövetségénél is Budapesten (Köztelék) 20 forintot kapható. Ugyancsak itt kapható a földművelésügyi minisztérium intézkedése folytán az azurin is, a beszerzési árón, kilogrammonként 1 frt 60 krajecárért, valamint rézgálic is.

A permetezéstől csak akkor várhatunk teljes sikert, ha a peronosporát megelőzzük, vagyis, ha az első permetezést május végéig befejezzük.

Virágzás idején, vagy esetleg a szénkénegezéssel együtt egy időben is lehet permetezni; közvetlenül a kötözés után azonban ezt tenni nem tanácsos, hanem be kell várni, míg a levelek néhány nap múlva ismét viszszanyerik természetes helyzetüket.

Nedves vagy esőre hajló időben is dolgozhatunk, csak hogy ilyenkor azt kockáztatjuk, hogy hirtelen tamadó sűrű eső lemossa a keverék cseppjeit, mielőtt megszáradhattak volna. A jegeces azurin oldata azonban kellő hatás végett csak napfényes időben alkalmazandó, miként ez már fennebb megemlítetett.

A permetezést évenként rendszeresen háromszor végzik, az első május végéig, a másodikat egy hónappal később, az utolsót a második permetezés és a szüret közötti idő közepén.

A hol az első permetezés elmaradt s nyomára jövőnk később a peronosporának, s ha július végén vagy augusztus elején permetezünk először, akkor a rendszeren előbb rézgálic-oldat, illetőleg a jegeces azurinnak a legnagyobb adag szerint (egy hektoliterre legalább 300 gramm) készült oldatát használjuk.

A tüke-sorokat mindkét oldalon be kell fecskendezni és lehetőleg a fűrtökre is juttatni, még virágzás idején is.

A bordauxi-, a szoda- és rézgálic-, és a rézgálic meg ammoniak-keverékből kell egyszeri permetezéshez egy kat. holdra 230 liter és egy magyar holdra 170 liter; a tiszta rézgálic-oldatból egy kat. holdra 575 liter és egy magyar holdra 430 liter; végre az azurin-oldatból egy kat. holdra 500—700 liter és egy magyar holdra 380—520 liter.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN.

Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

HIRDETÉSEK

Selyem-grenadineket fekete és egyéb színekben méterenként 95 krtól 9 frt 25 krtig (18 különféle fajtában) szállít, megrendelt egyes öltönyökre vagy egész végekben is postabér- és vámmentesen HENNEBERG G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyár a ZÜRICHBEN. Minták postafordultával küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. (7.)

Nagyon szilárd szivattyu!

Nechvile testvérek Bécs, V. I. Ziegelofen-utca 1.

Suriódó alkatrészek nélkül

Legmagasabb kitüntetés:
●● **diszokmány**, ●●
mező- és erdő gazdasági kiállítás Bécsben, 1890.
Diszokmány
Mistelbach, 1891.
—○ **Jutalom-dij** ○—
Gr.-Schweinbart, 1891.

Suriódó alkatrészek nélkül

Legmagasabb kitüntetés:
Görz, 1891.
Első állami jutalom-dij.

9 arany
és
ezüst érem.

Peronospora-szőlőfecskendő
Patent Austria,
Rendszer: cs. és kir. mezőgazdasági társaság, Bécsben.

Egyedüli képviselőség és raktár Erdélyben

OBERTH FRIGYESNÉL, MEDGYESEN.
BISZTRITSÁNY LAJOSNÁL, NAGYENYEDEN.

Az összes fecskendők részputtonnal vannak ellátva és választás szerint ugyanezen áron Ausztria- vagy Svájci-ciosztókkal (Zerstäuber) kaphatók. — Teljes készülek ára Medgyesen helyben: Ausztria- vagy Svájci ciosztóval 18 frt. Nagy-Enyeden 18 frt 50 kr. — Minden készülékhez használati utasítás van mellékelve. — A készülékek ládába pakolvák s postán is szállíthatók. A pakolás mindenkor ingyen történik. — Részletfizetések vagy szüret utáni fizetések engedélyezhetők. — Rézgálicot legjobb minőségben és jutányos árban mindig készletben tartunk. — Készületek kaphatók még Nagy-Enyeden: Bisztritsány Lajosnál. Nendrich Pál raktárjában Gyulafehérvárt, Bauman Józsefnél Szász Sebesen Caspari J. L.-nél Berethalmon, Fleischer testvéreknél Beszterczén, Hammer Józsefnél Nagy Sinken, Schwarz W. M.-nél Erzsébetvárosban, Teutsch B. Józsefnél Segesvárt, Wachner Traugottnál Szász-Régenben.

Nagyon szilárd szivattyu!

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

22—52

„Egyetértés”

A mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség legtekintélyesebb lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposasága és sokasága, rovatainak változatosasága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették népszerűvé. A kormány körében előforduló eseményekről az „EGYETÉRTÉS” olvasói értesülhetnek első sorban. Az országgyűlési tárgyalásokról a legreálisabb, tárgyilagos hű tudósítást egyedül az „Egyetértés” közli. Bármely párthoz tartozék is a képviselő, beszéde az „Egyetértés”-ben a legterjedelmesebben közöltetik. Ez az óriási terjedelmű lap egyszerre két homlokegyenest ellenkező irodalmi célt szolgál, mert naponként megtalálja benne a család, a hölgyvilág a maga szépirodalmi olvasmányát a világirodalom legkiválóbb íróinak legújabb regényeiben, talál benne tárcacikkeket legjobb íróinktól, divat-tudósítást Párisból stb., úgy, hogy nincs szépirodalmi lap, mely az „Egyetértés”-nek e rovattal a versenyt kiállhatná.

S ezzel szemben ott van az „Egyetértés”-nek oldalakra terjedő politikai és közgazdasági része, mely megbízhatóság, komolyság és jóléletűség tekintetében utóérhetetlennek van elismerve a magyar sajtóban. Egyik legfőbb érdeme az „Egyetértés”-nek, hogy az események ösmertése körül soha semminemű tekintetektől sem hagyta magát befolyásolni, s mint teljesen független lap fölötté áll minden pártérdekek és csak az igazságot szolgálja. Az egész sajtóban legnagyobb terjedelmű országgyűlési tudósításainak is mindenkor a párttekinetek felülemelkedő részrehajlatlanság szerzését meg a közéletet, mely abban nyilvánul, hogy az „Egyetértés” olvasói között minden pártból találunk híveket.

Az „Egyetértés” gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség, az iparos és vállalkozó nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés”, kereskedelmi s földművelésügyi tudósításainak segítségével a többi lapoktól fel sem szokik a versenyt. — A kereskedő, az iparos s a mezőgazda két évzáró óta tudja már, hogy az „Egyetértés”-ben megtalálja mint azt a mire szüksége van, s e miatt az „Egyetértés” ma már nélkülözhetlenül vált, mint a hazai kereskedelmi-, ipar- és mezőgazdasági forgalom magyar nyelvű vezető lapja. Üzleti dolgokban az „Egyetértés” a legjobban informált lap Magyarországon.

A rendszeres rovatokban s a fölmerülő eseményekről legnagyobb terjedelemben közölték a tudósításokon kívül végre csak az „Egyetértés”, 3 speciális rovatát említhetjük meg, melyek országos hírré tettek szert. Ezek az Irodalom, a Tanügy és a Mezőgazdaság melyek mindegyike egy-egy szakapot képes pótolni. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az

„EGYETÉRTÉS”-re,

melynek előfizetési ára: egy hónapra 1 frt 80 kr., negyedévre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés” kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámokat a kiadóhivatal kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Az „Egyetértés” felelős szerkesztője és kiadó-tulajdonosa:
CSÁVOLSZKY LAJOS.

Dalszínház-utca 1. szám.
(Az operaházzal szemben.)

Alólirt fényképész

ajánlja magát a n. é. közönségnek:

fényképek felvételére

itt tartózkodása csak rövid ideig lesz,
lakása magyarutcába Makka Domokos tanár ur udvarán. A n. érdemű közönség szíves látogatását kérve, — Egész tisztelettel:

Adler Aladár.

2—3 Naponta kapható
kitűnő minőségű

J U H T U R Ó
1 kiló 42 kr.
magyar-utca 58 szám alatt
Sallak Gyulánál.

HIRDETMEÉNY.

Ó császári és apostoli királyi felségének 1892. január hó 8-án kelt legfelső elhatározása folytán ezennel megindítottatik a

XVI. magyar kir. államsorsjáték,

melynek tiszta jövedelme a „Magyar Hirlapok nyugdíjintézete”, a székiyudvarhelyi „Mária Valéria” gyermekkert, az országos közegészségi egyesület samaritánus bizottsága, a fimeki gyermekmenház, a vagonatlan m. kir. hivatalnokok övegyei és árvái részére alakítandó alap, a mármaroszigeti közkórház, a Temesvártól tervezett közkórház, a budapesti általános poliklinikai egyesület és a munkácsi közkórház javára fog fordítatni.

E sorsjáték összes 3435-ben megalapított nyereményei az alább következő játéktér szerint

160.000 forintra rugnak és pedig:	
1 főnyeremény	60.000 frttal
1 nyeremény	10 000 „
3 nyer. egyenk. 5000 frttal	15 000 „
10 „ „ 1000 „	10 000 „
20 „ „ 500 „	10 000 „
100 „ „ 100 „	10 000 „
300 „ „ 50 „	15 000 „
3000 sor. nyer.	10 „ 30.000 „

A húzás visszavonhatatlanul 1892. június 23-án történik. Egy sorsjegy ára 2 frttal o. é. van megállapítva. Sorsjegyek kaphatók a lotto-igazgatóságnál Budapesten (Pest fővámház felelemelt), hová a megrendelt sorsjegyek ára postautalvány mellett előre beküldendő; valamennyi lotto-, sós- és adóhivatalnál, a legtöbb postahivatalnál, a bécsi „Mercur”-nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyjáruló közegnél.

Budapest 1892. ápril hó 1-én.
4—4 M. kir. Lotto-igazgatóság.

Szer
N
A K
lap s
közle
K
Wokál
az e/
bére
Ké-ara

Fény
Dalok
Szent
Egy
Ha v
Fára
S da
Mert
A ké
Zöld
Uj l
Szab
A hu
Elhu
Suga
A ha

Hajh
Nép
Egy
Még
A ka
A na
S a
A sa

Ok,
Ez a
Vag
—

A
E ci
meg Bud
Tartalma:
orosz taná
sága alatt
ményben
azokat va
nem teljes
sirba vitte
nokság ár
örökre els
volt egyik
23 éves e
hónappal
Párisba,
barátja kö
ket, mely
ó l o m b á
meghatott
jékoztatás
zölhetők
fesztő és

Las
még a s
nincs ok
immár az
járulékait
vállja, a
szokott le
koronás t
nek isme